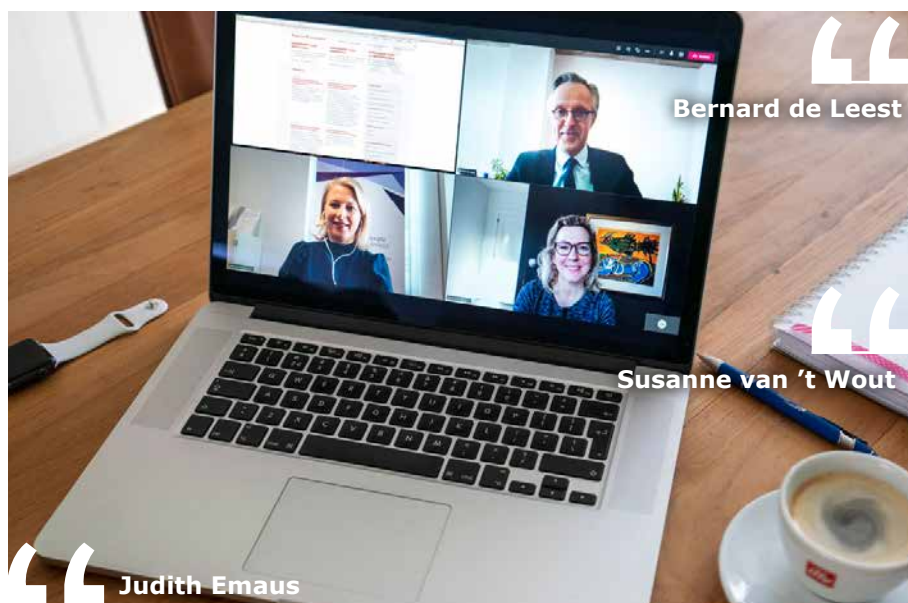

HET EFFECT VAN CORONA OP DE KETEN

Met piepende remmen kwam de wereld van de advocatuur en mediators voor een groot deel tot stilstand in maart 2020. Fysieke deuren sloten voor burgers, hulpverlening, mediation en juridische dienstverlening werd zo snel mogelijk online en schriftelijk weer opgepakt. Terwijl eigenlijk de stelselvernieuwing aan de orde was. Een terugblik op een bewogen jaar.

Susanne van 't Wout is algemeen directeur a.i. bij het Juridisch Loket. Tot maart 2020 meldden burgers zich daar via e-mail, telefoon of persoonlijk. "Ineens viel één mogelijkheid weg. En hoewel sommige zaken goed telefonisch of schriftelijk af te handelen zijn, geldt dat niet voor complexere kwesties. Gelukkig hebben we in de zomermaanden een tijdlang burgers wel persoonlijk kunnen helpen. Maar zeker de niet-zelfredzame, kwetsbare burger die de taal niet machtig is, weet ons minder te vinden. Het is de vraag bij welke instantie die op dit moment wél in beeld is, aangezien vele de fysieke deuren gesloten hebben."

tolken nodig zijn. De verwijzingen naar mediation door rechters stagneerden door sluiting van de gerechten in maart 2020. We zagen in het MfN-register een daling aan zaken, ondanks dat je tijdens een crisis juist meer conflicten kunt verwachten. Op basis van cijfers uit onze interne gegevens blijkt dat het totaal aantal mediations in 2020 met ruim 35% is gedaald ten opzichte van het jaar 2019, en met ruim 40% ten opzichte van het jaar 2018. Mensen wachten af, plus de drempel om een mediation te starten lijkt door corona te zijn toegenomen."

Bernard de Leest

Susanne van 't Wout

Judith Emaus

“Tijdens een online zitting mis je het magische gebeuren van de rechtszaal”

“Nu is het zaak om gezamenlijk om de burger heen te blijven staan”

Verschillen rechtbanken

Waarnemend Algemeen deken

bij de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) Bernard de Leest was verrast dat de gerechten hun deuren volledig sloten. "Het is een essentieel proces. Daarna was het lastig om de rechtspraak weer op gang te krijgen. Er is niet één centraal orgaan dat de gerechten aanstuurt, dat gebeurt per rechtbank of hof en verschilt per sector. Dit vroeg en vraagt om een enorme flexibiliteit van rechtzoekenden en advocaten. Een online zitting is bovendien niet hetzelfde als een fysieke, zeker niet voor de rechtzoekende. Je mist het magische gebeuren van de rechtszaal, hoe diffuus dit ook is." >>

“We zagen een enorme daling aan zaken, ondanks dat je tijdens een crisis juist meer conflicten verwacht”

Daling mediation

Voor mediators verschoof de dienstverlening, waar dat kon, naar online. Judith Emaus, directeur Mediatorsfederatie Nederland (MfN-register): "Maar dat is bijvoorbeeld niet geschikt voor alle zaken waarbij verhoudingen zeer zijn geëscaleerd of waarbij

Onzekere periode

De Leest dacht mee over de samenstelling van de steunpakketten voor advocaten. "Omdat snelheid geboden is, is maatwerk niet mogelijk. Nu zien we de gevolgen voor individuele advocaten." Emaus: "Het was al geen vetpot. Bovendien is het lastig dat je in die onzekere periode nog steeds je kwaliteitseisen moet toetsen, ook instrumenten als *peer review*. In overleg met de Raad hebben we vastgesteld dat we wat coulance mogen betrachten hierin, bijvoorbeeld in het aantal PE-punten."

Intensieve samenwerking

Toch zijn er ook voordelen aan de ontwikkelingen in 2020, zoals het razendsnel leren omgaan met digitale

middelen. Van 't Wout: "Je zou minder complexe zaken meer digitaal kunnen afhandelen, waardoor je efficiënter werkt en meer tijd overhoudt voor de complexe zaken." Ook de samenwerking is positief beïnvloed. In maart intensiveerde meteen het contact tussen de diverse partijen in de keten. "Soms sprak ik de Raad dagelijks", meldt Emaus, "mede vanwege lopende contacten over de stelselvernieuwing die tijdelijk tot stilstand kwam. De lijnen tussen onze organisaties zijn nog korter geworden, we schakelen snel met elkaar terwijl ondertussen het dagelijkse werk doorgaat. Ik ben blij hoe de Raad zich heeft opgesteld." Van 't Wout: "We zijn het afgelopen jaar dichter tot elkaar gekomen. Nu is het zaak om gezamenlijk om de burger heen te blijven staan." ■

Mirjam van Gammeren

'We blijven monitoren, want sommige effecten zijn pas op langere termijn zichtbaar'

Ricardo Eeuwes

'We zagen het aantal arbeidsrechtelijke geschillen toenemen, maar in mindere mate dan verwacht'

Monitoren van ontwikkelingen

Monitor geeft inzicht voor beleid

Tussen rechtsgebieden zijn flinke verschillen in het effect van COVID-19. Zo daalde de instroom bij asielzaken in april en mei met meer dan 50% en bij strafzaken met ruim 30%. Om alles goed in kaart te brengen en vinger aan de pols te houden, startte de Raad samen met het Juridisch Loket met het monitoren van de ontwikkelingen.

"Je wilt goed zicht hebben op de terugval in zaken, zodat je kunt handelen als dat nodig is", vertelt onderzoeker Mirjam van Gammeren. Gedurende het jaar werden diverse maatregelen getroffen op basis van de Coronamonitor. "Zo is bijvoorbeeld de voorwaarde van triage bij het Juridisch Loket voor een korting op de eigen bijdrage geschrapt.

De loketten zijn fysiek gesloten en veel minder toegankelijk, dus is het niet gewenst om aan zo'n voorwaarde vast te houden."

Steunpakketten

"Daarnaast had de liquiditeit van advocaten de aandacht", vertelt controller Ricardo Eeuwes. "Zeker